

Naar een geïntegreerd migratiebeleid,
dankzij het AMIF
Vers une politique de migration plus intégrée,
grâce au FAMI

POD | Maatschappelijke Integratie
SPP | Intégration Sociale

Evaluatierapport

Evaluatie inhoudelijke aspecten van de projecten uit AMIF-oproep 2015-2016
juni – september 2017

I. Inleiding

Binnen het kader van het Asiel-, migratie- en integratiefonds organiseerde de POD Maatschappelijke Integratie (MI) en de FOD Binnenlandse Zaken (BiZa) een projectoproep rond sociale activering van nieuwkomers uit derdelanden. De vijf grootste OCMW's van België (> 130.000 begunstigen) werkten een project uit. De projectoproep liep van januari 2015 tot december 2016. In 2017 werd de projectoproep verlengd tot eind 2019.

De POD MI organiseert per trimester een bijeenkomst met de vijf OCMW's om kennis en expertise te delen. De OCMW's krijgen de kans om samen stil te staan bij de verschillende projecten rond sociale activering.

Op de bijeenkomsten van 29 juni 2017 en 26 september 2017 bespraken de OCMW's de plus- en minpunten van hun projecten. Dit rapport bespreekt kort de punten die de OCMW's hebben aangehaald.

2. Plus- en minpunten per project

2.1 OCMW Charleroi over hun project Activ'up

Module I = période de septembre 2015 à juin 2016

Points faibles :

- Coachings individuels : difficulté de les faire de manière **régulière** pour ceux qui ne parlent pas beaucoup français. Il faudrait mettre en place des coachings plus pratiques (ex : travailler la langue afin que les bénéficiaires comprennent mieux leur quotidien et les tâches administratives).
- Coachings collectifs : difficulté de faire des groupes actifs qui est induite par la variété des profils des apprenants. La dynamique collective en a pâti pour certains groupes moins équilibrés et ce, au fur et à mesure des départs.

Points forts : Bonne cohésion car groupes de coaching mieux pensés que lors du Module 2 (moteur, ventre mou, freins)

Module 2 = période de septembre 2016 à juin 2017 (prolongement du projet)

Point faibles : Groupes de coaching établis sur base des groupes de français: moins de cohésion et d'efficacité car peu de mélange entre apprenants

Ponts forts :

- À partir d'octobre 2016 (Module 2) un seul agent s'est occupé de l'aspect coaching collectif et les deux autres des aspects individuels * : l'un au niveau suivi de projet individuel et résolution de problématiques sociales et l'autre pour des aspects de coaching individuel. Plus efficace pour la communication. **Les apprenants comprennent mieux qui sont les référents.**

* De janvier à juin 2016 (module 1) les trois agents Activ'Up étaient chacun chargés d'un groupe de coaching collectif et d'un nombre de personnes attribuées pour les coachings individuels.

- Ce nouveau fonctionnement a permis une meilleure communication non seulement auprès du public, mais aussi en équipe, chacun mettant à profit ses compétences particulières. Cette nouvelle répartition a surtout permis d'avoir une vision plus globale du groupe.
- Systématisation des réunion « **intercoachs** » 1x semaine. Cela a induit plus d'échanges entre professionnels sur les cas individuels et favorisé la communication au sein du projet.

Quels aspects avez-vous gardés en tête lorsque vous avez élaboré le projet pour la période 2017-2019 (prolongement du projet activation sociale de 2015-2016) ?

Nous avons élaboré le projet avec des objectifs tels que :

- l'émancipation de la personne
- la définition et l'évolution du projet de la personne
- des ateliers découvertes en rapport avec le projet de chacun
- une meilleure communication avec les participants mais aussi entre travailleurs- une cohésion de groupe

Que faut-il améliorer ?

- la communication envers les participants (qq problèmes car horaires qui changent, annulation de cours, ...)
- faire des horaires équilibrés entre anciens et nouveaux...
- anticiper les activités plus tôt car procédures adm de + en + longues
- **ne pas imposer des activités obligatoires** en cas de sujets sensibles tels que la sexualité ou les violences conjugales

Qu'avez-vous retenu du projet ?

- Ce qui marche c'est de faire de l'intensif avec nos publics. Ils sont avec nous presque tous les jours de la semaine et on sent un **réel progrès**.

- De liens se créent avec les agents ainsi qu'entre bénéficiaires et pour nous la vraie réussite est qu'à la fin du module un esprit de groupe s'est créé et que l'on sent les gens plus ouverts et pour certains prêts à aller vers l'ISP.

2.2 OCMW Gent over hun project Interactief

Het project bestaat uit 5 pijlers:

- 1) GOAL: Gemeenschappelijk Onthaal voor Anderstaligen: omvatten infosessies in de eigen moedertaal of een contacttaal
- 2) Inzetten interculturele bemiddelaars
- 3) Begeleiding naar NT2 taallessen: samenwerking met NT2-diensten
- 4) VIA: Voortraject Integratie Allochtonen: focus op competentieverwerving en beroepsinitiatie
- 5) Maatschappelijke integratie: focus op taal oefenkansen, principes van contextueel en natuurlijk leren

Wat hebben jullie verbeterd aan het project Interactief voor de periode 2017-2019?

- Meer investering in VIA
 - Competenties in kaart brengen
 - Inzetbaarheid in kaart brengen
 - Plan van aanpak
- Meer investering in Maatschappelijke Integratie
 - Meer energie naar oefenkansen Nederlands
 - Nadruk op integratie

Het OCMW van Gent nam ook **de werking van de AMIF-subsidiëring** onder de loep. Dit zijn hun bevindingen:

De pluspunten van het AMIF-programma:

- Vrijheid van programma in het kader van sociale activering
- Maatzorg is mogelijk: vrij naar methodieken – niet schoolse aanpak - coöperatief les geven – dual traject aanbieden...
- Uitwisseling van OCMW's : ervaringen delen
- Doorbreken van de rol MWER (controle/verantwoordelijk voor de steun) – andere functie van groepswerker
- Doelgroep krijgt aandacht – krijgt tools aangereikt , wordt meegetrokken – resultaat bereiken
- aanwakkeren van intrinsieke motivatie
- hoe langer in het land – hoe moeilijker de integratie (cfr 40% doorstromingskans tot 1 jaar – later is het moeilijker)

De minpunten van het AMIF-programma:

- Sociale activering is beperkt op vlak van integratie
- Project legt beperking op van de doelgroep (alleen Dertdelanders) terwijl andere doelgroepen (EU-burgers bvb) ook nood hebben aan dezelfde aanpak
- Controle tijdens het project (EIF) komt niet overeen met de "open" manier waarop het project gecoacht wordt door de POD

- Geen vervolgsubsidie op de POD-subsidie die alleen bestemd is voor sociale activering – Vlaanderen subsidieert op een andere manier en niet voor een zwakke doelgroep(TWE)
- Nood aan overkoepelende ondersteuning : Insteken om om te gaan met trauma – moeilijke gevallen à opleiding binnen AMIF (*hieraan is tegemoet gekomen door de POD MI – een oproep is gelanceerd op 10 oktober 2017 voor ngo's rond opleiding en vorming voor OCMW-medewerkers over het herkennen van psychosociale stoornissen bij nieuwkomers*)
- Nood aan andere vorm van subsidie rond sociale activering op vlak van arbeidszorg: socio-economische projecten staan niet genoeg open voor zwakke doelgroep

2.3 Het OCMW Luik over hun project Mod'Actions

Points forts du projet:

- Régularité du module
- La dynamique de groupe(vivier de la participation)
- Relation de confiance
- Lien social
- Les sorties culturelles
- Thématiques adaptées aux attentes des participants
- Collaboration avec les partenaires externes et internes

Points faibles du projet:

- Les absences sans justificatifs
- Décrochage
- **Vulnérabilité psychologique**
- Progression lente
- **Saturation de services, d'associations et d'opérateurs de formation**

Recommandations :

- Maintenir une dynamique, continuer à transmettre nos convictions
- Garder le groupe au centre de nos pratiques
- Rester à l'écoute des besoins de chacun
- Continuer à adapter nos modules en fonction des attentes(co-construction)

2.4 Het OCMW Antwerpen over hun project AMIE

Pluspunten:

- Vrijheid om het project zinvol in te vullen
- Combinatie van individuele en groepsbegeleiding bij dezelfde dienst
- Tijd!
- Duur van de begeleiding (echte kern van problemen komt vaak pas na lang boven)
- Samenwerking en doorverwijzing
- Project bevindt zich tussen de fase van Inburgering en Activering (noodzakelijke stap voor klanten met migratie-gerelateerde problemen)
- Aan de slag gaan met motivatie van de klant
- Geen overlapping met taak van de MW (geen controlerende/sanctionerende functie)

- Groepssessies: inspelen op de thema's die leven in de groep
- I aanspreekpunt voor alle levensgebieden: samen op zoek naar doorverwijzingen

Minpunten:

- Geschikte locatie is niet vanzelfsprekend
- Rol van duizendpoot
- Aanbod voor vluchtelingen in de sociale kaart
- Zware administratieve last (ten koste van tijd voor begeleidingen)
- Opkomst bij groepssessies (telkens opbellen ter herinnering is noodzakelijk):
Nu kalender voor het hele jaar + FB notificatie

Aanbevelingen voor het project:

- Meer inzetten op communicatie via FB, WhatsApp, smartphone (MAAR ook begrenzen!)
- Samenwerking met nieuwe initiatieven (Solentra in Antwerpen)
- Balanceren tussen eigen motivatie en verantwoordelijkheid van de klant en aanklampend werken

3. Interactieve werkvorm : evaluatie tijdens bijeenkomst van 29/06/2017

<u>Opdracht 1</u> : Welke elementen van jullie AMIF project dragen bij tot een succesvolle sociale activering van derdelanders?	<u>Instruction 1</u> : Quels éléments de votre projet FAMI contribuent à une activation sociale réussite des personnes de pays tiers?
<u>Opdracht 2</u> : Welke van deze elementen hebben jullie voor een groot deel kunnen realiseren (groen)? Welke maar deels (oranje) en welke bijna niet (rood)?	<u>Instruction 2</u> : Quels éléments avez-vous réalisés (vert)? Quels éléments n'avez-vous réalisés qu'à moitié (orange)? Quels éléments n'avez-vous réalisés (rouge)?
<u>Opdracht 3</u> : Waar lag dat aan? Formuleer in 1 zin. (We hebben de oefening niet kunnen afmaken.)	<u>Instruction 3</u> : Quelle est la raison ? (Nous n'avons pas clôturé cet exercice.)

Werkwijze	Realisaties
Groepsgebeuren meemaken <i>Avoir l'expérience de groupe</i>	Goede <u>methodieken</u> , genoeg <u>tijd</u> aan besteden, veilig groepsgevoel creëren en behouden Goede onderlinge interactie, <u>opleiding</u> gevolgd om groepsdynamiek te verbeteren <i>Bonnes méthodes, y accorder du temps, créer un bon esprit de groupe, la personne doit se sentir en sécurité Créer une interaction, suivre des formations afin d'améliorer le dynamisme du groupe</i>
	Geen goede <u>infrastructuur</u> : geen ramen in de zaal. De ruimte heeft een grote invloed op het groepsgebeuren. <i>Avoir une bonne infrastructure: il n'y a pas de fenêtres dans la salle. L'espace influence le groupe.</i>

Individuele contactmomenten hebben met begeleider <i>Avoir des moments de contact seuls avec l'accompagnateur</i>	Veiligheid creëren is belangrijk, begeleider staat niet meer in voor controle én begeleiding: <u>twee functies zijn gesplitst</u> . <i>La personne doit se sentir en sécurité. L'accompagnateur n'est plus en charge du contrôle et l'accompagnement: <u>séparer les deux fonctions</u></i>
Samenwerken met andere diensten of organisaties <i>Collaborer avec d'autres services ou organisations</i>	
Zelfstandigheid bevorderen <i>Favoriser l'autonomie</i>	Tijdsgebrek, te zwakke doelgroep Ook externe factoren spelen mee: geen positieve ontvangende samenleving, bevordert de zelfstandigheid niet <i>Pas assez de temps, groupe cible très faible Aussi il y a des facteurs exogènes : la société n'est pas très accueillante, cela n'est pas très encourageant</i>
Doorbreken van het isolement <i>Rompre l'isolement</i>	Kwestie van een ' <u>klik</u> ' te maken en die klik meteen verder stimuleren <i>C'est une question d'avoir un '<u>clac</u>' et de le stimuler tout de suite</i>
Meer zelfvertrouwen creëren <i>Renforcement de l'estime de soi</i>	
Inzetten op interculturele communicatie <i>Communication interculturelle</i>	Middelen inzetten en <u>prioriteit</u> maken <i>Y consacrer du budget et en faire une <u>priorité</u></i>
Tevredenheid steeds meten bij de deelnemers	

Thema's	Realisaties
Informeren over zeer praktische zaken over het leven in België <i>Informé sur des sujets d'ordre pratique (vivre en Belgique)</i>	
Aan de slag gaan met interesses <i>Utiliser les passions</i>	Genoeg <u>tijd</u> aan besteden, proberen zoveel mogelijk van de interesses gebruik te maken <i>Y consacrer du <u>temps</u>, essayer d'utiliser les passions le plus que possible</i>
Aan de slag gaan met competenties/kwaliteiten <i>Utiliser les compétences et qualités</i>	Tijdsgebrek, kan ze niet ten volle benutten Taalbarrières <i>Pas assez de temps, problème linguistique</i>
Informeren over hygiëne, zorg en gezondheid <i>Informé sur l'hygiène, la santé et le soin</i>	
Onderwerpen uit het verleden bespreken Aborder thèmes du vécu	Via <u>creatieve ateliers</u> <i>Grâce aux <u>ateliers créatifs</u></i>
Informeren over hoe je je budget beheert	
Werken aan de start van een socio-professioneel traject <i>Commencer une trajectoire socio-professionnelle</i>	